

BCU Cluj / Central University Library Cluj
**A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG;
 NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

Indult BÉTSBÖL Szombaton 27. Septemberben 1788.

Elegyes Hadi-Tudósítások.

A' közönséges Tudósítások-szerént, ama mindenek előtt kedves Gavallér fő Vezér *Pallavitsiny* Ur, kit a' *Bétsiek*, és mind azok, valakik tsak esmerték, már ma meg-keferedett szivvel sajnálnak, a' napokban vett Vitéz lebeiben meg-halálozott.

A' *Szebent* *Levelek*-szerént, minekutánna az újonan meg-szállott *Jafsiban* bizonyos *Örzö-Sergek* hagyattannak vólna, a' többi része ezen *Táborotkának* széllyel ozlott. Az *Erdödi Húszár Sergebél*

Obesflájdinánt *Képiró* 6 Kompánia gyaloggal, egy Divízió Húzársággal és 6 ágyukkal *Okna* mellett telepedett-meg. Generál *Splényi* és *Muzka* Generál *Elmpt* Moldovának közepén keresztül *Foksánig* mentenek. Itt már igen nagy bátorságban vagyunk a mi részünkről a' dolog; ellenben, midőn meg-ment a' hire *Bukurestbe*, hogy az ezen 2 Vezér alatt edgyesült Táber *Foksánnál* vagyunk, és *Jassi* ujjon a' kétfejű Sas' körme közé szorúlt, egész *Bukurest* meg-rezzent; Hertzeg *Mavrojénit* minden Gonosztévő társaival edgyüt borzogatni kezdette a' hideg; az egész Város körül nyakra főre kézzittik az új Sántzokat, és a' Hertzegnek más nagyobb emberekkel edgyütt szaladásra nyergelt Paripája fel-vagyunk zabolázva. A' bal-szárnya tehát az Erdélyi *Kordonnak* és Tábornak, mely eddig, mint leg-gyengébb, az ellenség' dühötségét leg-melegebben érzette, már most leg-jobb óltalom alatt vagyunk, és a' más szárnyán lévő *Paszfzusok*-is minden órán tseedséget reménylenek magoknak; mellyet adjon-is a' *Magyarok Istene!* — De a' *Vulkáni* *Paszfzus* körül, a' bizonyos *Tudositások*-szerént, 15-ezerből álló Táborunk fekszik az ellenségnek — azonban a' *Moldovából* a' héten *Bétsbe* érkeztek-is azt erőítik, hogy az ellenség már 30 ezerből álló Táborával *Moldovát* meg-szállotta, és egészfen *Száfzkáig* nyemúlt.

A' *Lengyel-közönséges-társaság* (el-halgtván a' tsak nem hitelt fellyül muló hireket) belső-mozgásban vagyunk, és semmi-féle terméft a' maga határszéleiről ki-vinni tellyeséggel meg-nem enged; sőt

a' mi nagyobb, az onnan jövő idegenek azt befélélik, hogy az Országban benn olly szorgalmatoson szednek minden élésre tartozó dolgokat öszve, hogy az idegen embernek tsak annyi Zobot sem adnak kéz-pénzért, a' mennyit egyszer lova eleibe vet-hetsen. Itt a' dolog nem a' leg-tsendesebb környül-állások között vagyon.

Svéd-ország. Azt irtuk vala egy Tudositásúnkban mások után, hogy a' *Svédek* önként keresik az *Orosz* Udvarral való békefséget; de más-képpen jönnek az ujjabb és bizonyosabb Tudositások. Az igaz, hogy a' *Svéd* verebeknek nem sok lévén az élés-házok előtt mit szedegetni, ezek kezdettenek a' magok el-kezdeti dolgaikban tsendesedni; de nem meg-szünni, a' mint hogy Aug. 17-dikén a' *Szüdermannlándi* Herteg a' *Sveaborgi* ki-kötő-kelyből, a' maga hajós Sergével megint ki-indúlt, és 3 szágódozó *Svéd* Fregaták egy *Orosz* Fregatát el-fogtanak, mellyen 26 töltött ágyuk és más 100 másuva vinni akart ágyuk és több liadi-készületek valának 100 emberekkel edgyütt. Az *Oroszok-is* egy *Svéd* hajót fogtanak-el ellenben, mellyen 12 ágyuk valának és Nádméznek való Nád-gyökérrel vala meg-terheltetve. Itt hát nintsen még békefség, tsak a' tűz kezdet valamennyire bé-hamvazni, mig szerentsélebb szél érkezik annak fel-fuvallására, és mig a' *Kaputány* Balsza-is a' maga meg-rongyollott erejét megint öszve-szedheti.

Szeben, 12-dik *Sept.* „ Mi itt félelemben vagyunk: már *Brassó* egynéhányszor az ellenség' törkában volt, és ha a' *Húszárok* nem lettenek volna,

H h h h a

bize-

bizonyoson Brafsóig hatott volna az ellenség ereje. Ha ott, vagy a' *Vulkánnál* szerentsétlenek nem lé-
 fziünk, itt nem volna mit félni; mert a' *Verestoro-*
nyi Palsusnál bizonyoson bé-nem jő az ellenség, a'
 nem-is fog próbálni, a' mint én az helyet jól es-
 mértem, ha csak fejet bizonyos halálra nem szá-
 na. Mindazonáltal itt a' Kormányazó-szék minden
Dikasteriumokkal edgyütt *Kolosvárra* készül, nem an-
 nyira a' félelem miatt, mintsem azért, hogy ide-
 fok Hadi-népet fognak szállítani. Az *Archivumok-*
ból az 1780-dik elztendőbéli *Acták* és *Levelek* mind
 a' 2 *Guberniumtól*, Királyi Táblától, *Exactorátus-*
tól és *Cassáktól* előre el-küldöttek; a' többi-is ládák-
 ra ugy rakattattanak, hogy hozzá-férni könnyen le-
 helsen ugyan, de mihelyt parantsolat érkezik, sze-
 kerekre tétethelsen és mehehsenek. Az *Univerzitas*
 és a' *Disztrictuális* Tábla ekkor *Kolosvárról* ide fog
Szebenbe által-jöni.

Buda. „ A' F. Tsászárs a' *Munkátsi* kerületben
 eddig vólt Királyi *Commissióbéli* Titoknak *Heimb-
 kher*, *Károly* Urat, *Beregh* és *Ugotsa* Vármegékben F
 Királyi Tanátsosnak és első V. Ispánynak tenni
 méltoztatta.

Temesvárról az iratik a' *Bétsi* Német Levelek-
 ben, hogy a' F. M. L. *Vartenleben* Uron történt
 kárt, és azt, hogy magát egészízen *Fénisig* vizsgál-
 húzni kéntelenített, okozta egy *Durlakh* Sergebé-
 li által-szökött katona, ki született *Frantzia* vala:
 ez árulta-el a' mi Sergünknek erőtlenebb részét. —
 A' F. Tsászárs és a' F. M. L. *Vartenleben* Ur Tábo-
 rai, mellyek már edgyesültenek 70 ezerből állani.

mondatnak.—Már az ellenség' kezében 31 Helységeknek mondatnak lenni; de a' mellyeket nem égetett mind-
el, hanem csak meg-szállotta. — *Horváth-cs. zúgából*
Karlsbadból iratik, hogy midön Feldmarfall. *Laudon*
Novit meg-szállotta volna, 2 Jantsár szökött által mi
hozzánk, kik *Laudonnak* azt a' hirt hozták, hogy
Noviban az ellenség erejének száma 8 ezerből álla-
na. Szollitt a' Feldmarfall 2 izmos Horváth Ká-
plárt, és ezen hirért mindenik Jantsárnak 75-töt mé-
retvén a' bőv nadrágra, el-küldé őket téglá hordani;
Dubitzába, és az ágyut néki szegeztetvén a' *Novi*
Toronyrak, az a' torony kétfejű Sas-tzimer előtt
leg-ottan kalapot emelitte, és a' Várat *Laudon* igen
kevés idő alatt meg-vevé.

Skutari és Monténegró. Ezt írják *Likából* Sept.
4-dikén: „ Örökös hálá légyen az Istennek! nem
igaz a' Májor *Vukkásovitsról* tett tudósítás. August.
10-dikén ugyan rá-ütött a' *Skutari* Basfa *Vukkáso-*
vitsra Monténegróban a' maga Sántzaiban; de *Vuk-*
kásovits ötet tsúfoson vizsgálta-veré, minekutánna 500
katonáinak a' *Mahumed* Paraditsomában álltalt te-
ritett volna, és fokkal többet véres fővel küldött
vólna-vizsza. Maga-is az ugy nevezett *Kine* Basfa,
itt Unokájával edgyütt meg-sebesítettett. Ennek egy
Horváth el-lövén alólla a' lovát, kövel ki-rakott
(turbán) kontyától és egy Píflollyától meg-fosztá;
noha a' Törököknél valakinek kontyát el-veszteti
a' tsatában *infamiát* télzen. A' *Skutari* Basfa 15-ezer
forintot tett a' *Vukkásovits* fejére; de *Vukkásovits*
15-ezer arannyot a' *Skutari* Basfájéra. Hogy vég-
zik ezek egymás között a' dolgot meg-válik idővel.

Genúban egy Orosz Tsászári Kurír érkezé Aug. 29-dikén, a' ki olly Levelet hozza a' Tsászá nétól, melyre 5 milliom *Skudik* rendeltetének kö tsön. — Ezen hón. 14-dikén *Kárlovitzban* éjtzak nak idején egyfzersmind 4 helyeken támodván tu 69 házak hammuvá lettenek,

A' Fő-hadi-tanátsnak jelentése most-is halg a' *Khotzim* meg-vételéről; hanem egy *Bánátuli* tá taról beszéll a' mint itt következik.

(**) A' Fő-Tábornak Hadi-Szálláról *Ilova* ma lól Sept. 15-dikén költ: Az ellenség, a' Generál *C Vartenslében* Sergének jobb szárnyával által-ellenb egy dombnak tetejére, Sept. 14-dikének éjtzakájá egy ostromló Sántzot *Battériát* készített; mihelyt e a' miéink észre vették, mingyárt azon *Battériát* ágyuzni kezdettek olly ki-menetellel, hogy 2 az e lenség ágyui közül le-döntetvén, az ő szándékjok á' melyre nézve ezen *Battériát* készítették vala füstbe ment. Ugyan itten egy más dombnak tet jére az ellenség mosár-agyukot vitt vala-fel, a' mé lyekből a' mi Sergünkre bombikot hajigált; de mit den kárunk nélkül. Az alatt mig itten mind ka részről a' tüzelés keményen folya, az ellenség l vagjainak egy része *Arményesből*, azon szoros út kon melyeken a' marhák a' hegyekre legelőre já nak, a' hegyek tetejére fel-hágván, igyekezett a' mi Sergünknek bal-szárnyát meg-kerülni: egyfzer smind pediglen, az ellenség feles számu gyalogial a' miéinknek jobb szárnya előtt lévő, és *Bánátuli Szabad-seregbéliekkel* meg-arakott Sántzunkra ütö tek, abból a' miéinket ki-vervén, azt el-foglalták és

és annak annyi hasznát vették, hogy abból és a mellette lévő hegynek alljából, a' mi Táborunkat apró puskákkal-is lövöldözhatték. Itt sebesített meg Generálm. Gróf *Pallavitsinyi* egy puska golyó-bis által a' bal-szeménél, Generál *B. Hutten* pedig len a' karján. Mind ezen próbái által az ellenség a' miénk jobb szárnyának háta megé igyekezett kerülni, hogy az ottan lévő Magazinumokat fel-gyújtsa, és az egész Tábort hátúlról támodhassa-meg erre nézve a' temesen túll egy ágyu-lövésnyire a' mi Táborunknak jobb szárnyától, feles lovag és gyalog Törökök a' leg-meredekebb hegyekre fel másztanak, *Brentánónak* egy osztályát, mely ott a' *Pikéten* széllső őrizeten áll vala, olly nagy erőve támodták-meg, hogy annak meg-kellett futamodni, és a' maga ágyuit az ellenség-kezébe hagyni; de ezen ágyuk csak kevés szem-pillantásfokig valának a' Törökök kezénél, mert egy tsoport *Gréfen* Húzárol éppen jókor érkeztenek segítségre, ezek az ellenséget visszaverték és az ágyukat ismét visszaverték. Azután a' *Brentánó* Osztálya egy osztály *Nadasdiéval* szaporitva, ismét elébbeni helyére állott széllső vigyázatra. (*pikétre*) Az ellenségnek a' mi Magazinunk' fel-gyújtására, és a' Tábornak háta megé kerülésre törekedő szándéka-is, a' Teme mellett lévő Battériánkról jó móddal botsátott tüzével által semmivé tétetett; sőt a' mi ágyuink által igen számofon hüllottak a' Törökök. Részünről estenek-el halva, a' Strásamesteren alóil számlálva *Tertziből* 3, *Brentánóból* 2, *Gréfenből* 9, és 8 lovak: meg-sebesültek pedig ezek: *Tertziből* Fe

Hadnagy *Bubna* és 16 köz-legények, *Brentánóból* 5, *Gröfenből* 13, *Vürtembergéből* 2, *Reiszkiéből* 4, mind öszve 41. — A *Zemlini Táborból* Sept. 14-dikén költ. A' közelebb múlt jelentéshez még ezt töldja General *Báró Gemingen*, hogy az akkor említett tsatában el-esett Törökök közül már 197-ten a' tsata helyén el-temetettek: az ugy nevezett hadi Szigethen a' Törökök által készült Battéria-is már el-rontott. A' mi Szabad-sergefseink itten szüntelen hozzák a' fogoly Törököket. A' Török Jobbágyoknak mi hozzánk való által-szökése és költözködése most sem szünik: közelebbről Sept. 11-dikén-is a' *Jagodina* vidékéről 90 familiák jöttek által minden hozzájuk tartozó dolgokkal. *Szémendriából* *All Bafa*, 3400 Törökkel Sept. 4-dikén *Belgrádba* jött; helyébe pedig *Belgrádból* 3-ezer *Spálik* mentenek.

A' *Horvdth-orzági Táborból* *Novi* mellől Sept. 13-dikén költ: El-küldvén Vezér *Báró Laudon* *Novi Vára*hoz Generálm. *Klebeket*, maga-is *Laudon* azon *Vár*hoz ment, azt Sergeivel egészlen körül vette, és a' lehető ki-ütések ellen Sergeit ottan jó *Sántzok*ba vette. Sept. 10-dikén az ofstromló *Sántzokot*-is készítettetni kezdette 13-dikban már minden ofstromhoz szükséges *Sántzok* készen vagynak. Ha már a' *Noviban* lévő Törökök önként magokat fel-nem adják, a' *Laudon* ofstroma el-fog kezdödni. (**)

Minden-féle külső Levelekből szedett jegyzések.

Némellyeknek szám-vetések-szerént, a' rend-kivül való hadi-költségek ezen esztendőben *Augustus*-nak 1-ső napjáig 30 millio 500-ezer forintokra men-
tenek

tenek vala. — Prágából a' *Kinszki Ferentz* Sergeből 2 Batalion; Olmitzból a' *Sröder* Láj-batalionna, Morvából *Svalife* Regiment, útban vagynak Béts-felé, hogy az itten lévő Hadi-népet fel-váltsák; kik egyenesen a' Bánátusi Táborhoz indulnak, mi-helyt ezek ide érkeznek. — A' *Zemlini* Számvetés-szerént ezen elztendőben tsak betegségben 17-ezer fegyveresek hóltanak-meg a' mi Nagy Táborunknál.

Konstántzinápoly. „ Valamely nagy meg-elégedéssel vagyon a' *Divány* a' *Nagy Vezérnek* még eddig a' szárazon tett hadi-vifelt dolgaival, szintén olly békételen a' *Kapután* Bafsának a' Tengeren es-fett szerentsétlenségével: Ezen ösz szakállú öreg Tengeri Vitéz maga-is olly békételen magával és a' maga szerentsétlenségével, hogy egy maga hajós Kapitányát fel-akasztatott, edgynek fejét vétette és edgyet maga tulajdon kezével lött agyon; mivel a' maga szerentsétlenségét egyenesen ezeknek tulajdonítja. Azonban ne-gondoljuk, hogy a' *Kapitány* Bafa, némellyeknek tudosítáfok-szerént *Várnánál* földoztatná meg-törődözött hajójit; még előbbeni hajós Sergénél sokkal nagyobb hajós Sereggel úzkál a' Tengeren ide 's tova, és mintha a' Tenger maga önként termené az ő hajójit, minden romlott hajóji helyett azonban kettő termett. *Auri Sacra fames* &c.! Mit nem tselekezik *Neptunus*-is készpénzért! — A' mi tsendes szigeteinkben, azt mondják a' *Londoni* tudosítáfok, tsendes indulattal nézik távulról a' meszszebb harapadzó tüzet, és tsak azt lesik, ha valyon még-is meszszebb terjedé, vagy meg-szünik. A' mi első Ministerünk *Pitt*, szól a'

Londoni Iró, nem akar ezen szomorú játékban személyt játszodni. Ha Pruszszia és Hollandia belkeverednék-is, egyebet mi nem tselekedhénk, hanem csak a' frigy-kötés-szerént ígért segittséget adnók-meg, mely már egészszen készen van az indulásra. — Az ujjab *Berlini* Tudositások-szerént, mellyek ezen hón. 9-dikén egyenessen Berlinből költenek, *Generál Möllendorf* minden tiszteket, kik a' *Potzdami* hadi-próbán jelen-valának, magához hivatta, és ezeknek a' Királyi parantsolatot fel-olvasta, mely ez: hogy leg-ottan a' magok Regimentjeikhez menyenek és 8-dikban minden Tisztek Berlinben a' *Parolán* jelennyenek-meg: a' magok Tábori lovaikat és más kézületeiket olly készen tartsák, hogy a' parantsolatnak vételével egy pertzbe indulhassanak. Itt Berlinben bizonyosnak tartatik, hogy a' *Pruszszian* és *Pomeriában* fekvő Sergekből 60-ezer fő a' Lengyel határ-szélekre utaz, és ott egy Kordont fog vonni, hogy a' Pruszszus falukat és Városokat a' Lengyel bé-ütésektől óltalmozzák, a' jelen-álló Lengyel-országi-gyűlés alkalmatosságával.

A' F. Tsászár az *Erdődi* Húszár Sergénél *Obesilájdinánt* *Képiró* Urat, és *Májor Devhikhet* az Erdélyi második Oláh Határnokok Seregnél, az 31-dik Aug. Moldovában tett különös Vitézségekért, az elsőt ugyan azon Sergeknél *Obesieré*, a' másodikat pedig *Oberfilájdinántá* tenni méltoztatott. — A' *Khotzimi* külső határookban ollyan magos óstromló hányást raktaqak a' miéink, hogy a' Vár falainál magosabb lévén, az egész Városnak minden útfzáin lévő Törököket láthatni. Az éhség itt csak ugyan

ugyan nem olly rend-kivül való a' mint gondoltuk; leg-alább az ottan ottan esett tsatákban le-vágattott Törököknek kövér nyakokon még eddig semmi rend-kivül való szükséget nem lehet tapasztalni.

A' Tsászárnak a' Fő-Hadi-Tanáts Praefesséshez Gróf *Hadikhoz* küldött tulajdon keze írása-szerént, nem tsak a' Tseh-országban, és Morvában lévő, és még 40-ezer emberre telő Seregnek kell le-menni, rész-szerént Magyar-országba rész-szerént Erdélybe, hanem még azon-kivül, minden örökös tartományokban ujjabban mindeneknek bé-kell irattatni, ez a' szerént a' bé-iratás-szerént nagy számú Réklutáknak kell szedettni. Ugyan-is bizonyos dolog az, hogy a' Török Tábor sokkal számofabb a' miénknél, minthogy a' Konstantinápolyból jövő hírek-szerént-is *Serviába, Boszniába, Bulgáriába*, 200-ezer lovas Török vagyon, hozzá nem számlálván az iszonyu nagy számú gyalogságot.

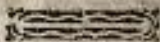
Egy Tisztnek *Levele*, a' ki, a' *Veteráni barlangban Aug. 11-diketől fogva 31-dikéig minden-féle vizsontagságokon jelen volt*. Ezen barlang felett a' hegynek tetején Aug. 11-dikéig állott a' *Breséwill (Brechainville)* Batalionja, benn a' Barlangban áll vala az Oláh Határnokoknak egy Kompániája Kapitány *Mahaváttzal*; de ezen napon, a' mint már meg-iratott a' *Brechainville* Batalionjának középső osztálya azon Sorompókkal körül vétetett Sántzból, melyben áll vala, 10-ezer Törökök által ki-vertett és egészlen le-aprított, tsak Kapit. *Scholderer* és Zászló-tartó Bátor *Elmpt* maradtak életben, kiket a' Törökök fogságra vittének. Ezen Batalionnak a'

több

több osztályaiból a' kik meg-maradhattak, ezen barlangba húzták magokat; az ellenség pediglen a' hegynek tetejét, és a' barlangba szolgáló szoros ösvényt el-foglalván, felyülről minden-féle fegyverrel lövöldöztek mi réánk, kö-sziklákat ontottak, tüzes és nehéz szagu füstölő dolgokkal igyekeztenek bennünket ott benn meg-fúlasztani. A' Duna vizére kinéző nyilásában ezen Barlangnak valának két Szantzainkban 10 ágyuk, mellyekkel a' Török-hajóknak a' Dunán fel-jövetelét akadályoztattuk; minden naponként igyekeztenek mintegy 35 Sajkák, melyeknek mindenikén 3 ágyuk és 100-ig való Törökök valának, a' Dunán fel-jöni; de a' mi tüzelésünk által mindenkor meg-akadályoztattak. Az alatt míg az ellenség itten minket minden ki-gondolható módon nyomorgatott, egyéb dolgokban is a' barlangban szükségét szenvedtünk; táplálásunkra szalonnánál és daraboson öröltött vagy tört szitalatlan szegény liszt-nél egyéb nem vala, melyből hamu alatt pogácsákat fonnyasztottunk, minthogy a' főzésre edényeink nem valának: betegjeinknek és sebeseinknek sem orvosság sem orvos; az apró bogarak meg-szapordtak vala körülöttünk, egy szóval minden körülállásunk végső veszedelmet mutatott. A' Törökök Leveleket hánytának-bé Olofz nyelven irva mi-hozzánk, mellyekben a' barlangból szabados ki-költözést ígertenek, ha magunkat és azon szoros helyet fel-adnók; de nekünk még reménységünk lévén segítséghez, a' mely a' hegy tetejéről az ellenséget el-kergetné, az ő ajánlásokat meg-vetettük: hoztának is ugyan mi-nékünk 2 hajók tüzi töltést és éle-

séget, de a' segittség lett volna leg-szükségefebb, a' pediglen ki-maradott. Utóljára sötét éjtzakák következvén, ezen sötétséget a' Törökök hasznokra fordították, és Sajkáikkal a' Dunán fel-indultak; mi hallottuk az ő tsendes evezéseket, a' viznek tsendefen tsapdosását, de nem lehetett 3 lépésnél tovább látni. a' viz színén-is a' felhős szeles sötétségekben, tsak ugyan olyan kemény ágyuzást tettünk feléjük, hogy rengettek a' kö-sziklák beléje: edgyet az ő Sajkáikból öfzve-is lövöldöztünk, de ketteje fel-ment bántodás nélkül. Következendő éjtzakán hasonlóúl 2 óránál tovább szüntelen ágyuztunk, azon kívül hogy valamit láttunk volna; ekkor-is egy-néhány Sajkák előttünk keresztül eveztenek. Ekkor minden-felől el-rekesztetett a' mi hozzánk jöhetésnek útja, a' barlangon alóll 30 Török Sajkák, fellyül-is nár egynéhány, fejünk felett a' hegy tetején az el-enség mint meg-annyi öldöklő angyalok állanak vala; éleségünk még 4 napra való lett volna, de a' tüzi-töltésünk tsak egy órányi ostromra vala elegendő. Illyen környülállások között kívül belől szorongattatván, még egyfzer meg-kinála minket az ellenség a' *pardonnal*, ha fegyvereinket le-rakjuk. Ekkor két Tízteket Követekül ki-küldénk ő hozzánk, hogy a' magunk fel-adásáról végezzenek: ezekkel kértük fegyvereinknek-is el-vihetését, de tsak a' Tíztsjeinknek és az ágyusoknak engedtetett-meg, hogy kardjok oldalokon maradjon, a' több Népnek egyver nélkül ígérték szabados el-mehetését. Már ekkor kéntelenek vóltunk vagy ezen ajánlást vagy halált választani; meg-mutatták a' Törökök a

mi Követeinknek azon készületet, melyet a' barlangnak erőszakos ostromlására tettek vala, és szándékoztak következő napon akár mennyibe kerüljön, a' barlangba minden-felől bé-rohanni ha magunkat most fel-nem adnók. A' mi Követeinkel egy Bafa, egy Sekretáriusja, és némely kíséző Törökök bé-jöttek a' Barlangba, ottan a' fel-adásnak tizkellyei meg-irattak, hogy tudnillik 21 napokig magunkot vitézül óltalmaztuk, és az éleségnek és tüzi-töltésnek szüksége kényszerített a' fel-adásra: az ágyuk és tüzelő fegyverek által adatának, és a' mi ki-költözésünk következő reggelre határozottatott. A' mi költözésünk előtt kevés idővel által jött egy Sajkán a' Török Fő-Vezér-is, vagy a' mint mások mondják a' *Ruméliai Begler beg*, egy fejér szakállu 70 esztendős ember, talpig fejér köntösben, veres konty a' fején, aranyos övvel, merő arany és kövekkel rakott markolatu kard és hansár-kés lévén az oldalán. Midőn ezen Vezértől el-bútszunk, azt tolmátsoltatta mi-nékünk hogy légyünk egészségben, és minden félelem nélkül induljunk, mert ő már olyan rendelést tett, hogy semmi bántódásunk ne-légyen. A' miéinknek száma mintegy 700-ra tölt, a' kik 2 óra alatt alig tudtak edgyenként azon a' vad-ketskének való meredek ösvényen a' barlangból a' hegyre ki-mászálni. Még a' barlangnak ösvényén egy *Arnot* meg-ragadta egy *Brechainvilli* Tisztnek a' kardját, és akarta azt erővel el-venni, a' Tiszt nem engedte, az *Arnot* pediglen fegyverét a' Tiszt melyének szegezvén, és rölteti vala hogy adná által, ezen Arnotot két Tö-

rökök el-fogván, ígérék, hogy mingyárt meg-fognák büntettetni, a' szoros parantsolatnak által há-gásáért. Midön mi a' hegy-tétejére érkezünk vól-na, mind a' lovas mind a' gyalog Törököket ser-ba állva találtuk; ezeknek kezeikben bör palatzkok valának friss vízzel meg-töltve, melyel a' mi kato-náinkot szivesen kínálák, barátságos kezeket nyuj-tának, és minden jókot kívánának. A' Basájokot a' földön ülvé találtuk; ezt mi Tisztekül magunk meg-hajtásával köszöntvén, maga körül a' földre le-ültetett, minket Káféval kínálattott, és a' kiknek közüllünk dohányozni tettett, azoknak pipákat töl-tetett. Itt a' Basa meg-kérdezé, hogy az Arnot mellyik Tisztól akarta erővel el-venni a' kardot, és meg-tudván hogy azon Arnota több All-Tisztek-től-is a' kardot el-vette vólna, azoknak kardjokot vizsza-adatván, ígéré hogy még ma az Arnotot ha-lállal fogná meg-büntetni. Mintegy 1-órai nyuguvás után a' Basa a' mi Tisztjeinknek lovakot rendel-te, maga a' Basa 200 lovas Törökökkel minket 2 óráig kísére, ottan ismét meg-állván mi-nékünk Ká-fét kézzittete; a' mi katonáink között kenyeret osz-togattata-ki; és midön mi-töllünk barátságoson el-bútsuznék, fogadá, hogy a' mennyiben rajta áll, igyekezik a' mi régi barátságunknak vizsont helyre állítását a' Portánál munkálódni, és minket-is ugyan arra kére: azután maga a' Basa vizsza-térvén, minket 20 Török által *Svinitzáig* kísértete, a' hol némely Szabad-sergeseinkel találkozánk. Ezen Tö-rököknek mutatott felebaráti-szeretetjek, akár melly Keresztyén Nemzetnek-is tiszteiségére szolgálna; ma-gunk-

gunk-is előre tartottunk tőlle, hogy nem állnak szavoknak, de valójában többet tselekedtek mint ígérték vala. Nevezetesen meg-jegyzésre méltó az: hogy ezen útazásunkban egy köz-emberünk meg-betegesedvén, már tsak alig lephetik vala; ezt egy lovat Török meg-látván, öküént a' maga lováról le-fizáltott, azon katonának a' lóra fel-ülni segített, és maga az egész útban gyalog kísért minket. Ezt egy Pögány tselekedte! Nem elég vólna-é ez egy Ke-rezsténytől-is? Annyival inkább Pogány ellenségtől igen fok.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tudófitás.

Ha azt találná a' mi Magyar Kuritunk mondaní, hogy még olyan Olvasók-is vagynak, kik nem hogy ezen vége-felé járó esztendőre, de még a' múltára sem fizetnek, talám meg-szégyellenek egynehányon magokat; azért — de hogy beszél ilyen vastagon — kéri söt inkább a' maga Olvasóit, hogy a' kik még a' *Deres* abrakjával hátra maradtak, azt 14 napok alatt, magához a' Kurir Írójához, mint a' ki már ezekért a' Posta-pénzt le-tette, felküldeni el-ne mulassák; mert a' *Babot* nem tsak a' *leviért* főzik.